

ГРОШОВІ ПОТОКИ І ЇХ ОПТИМІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглядаються зміст та особливості оптимізації грошових потоків на підприємстві, проводиться дослідження на ДТ «Вінницяхліб», виявлені перспективи оптимізації грошових потоків на підприємстві.

Ключові слова: грошові потоки, підприємство, оптимізація, господарська діяльність, сума надходжень, прибуток, виробничі потужності, матеріальні витрати.

Abstract

The content and features of the company cash flows optimization are considered, research on the SE "Vinnytsyakhlib" is conducted, the prospects of cash flows optimization are revealed.

Keywords: cash flow, enterprise optimization, economic activity, the amount of income, profit, production capacity, material costs.

Вступ

В сучасних умовах господарювання багато підприємств поставлені в умови самостійного вибору стратегії та тактики свого розвитку. Самофінансування своєї діяльності стало першим завданням кожного підприємства. В умовах ринкової економіки, конкуренції і нестабільного зовнішнього середовища необхідно оперативно реагувати на незначні відхилення від нормальної діяльності. Управління грошовими потоками є тим інструментом, за допомогою якого можна досягти бажаного результату діяльності – отримання прибутку. У системі управління грошовими потоками найбільш важлива роль відводиться процесу їх оптимізації.

Метою роботи є виявлення особливостей оптимізації грошових потоків на підприємстві та розробка шляхів зростання чистого грошового потоку на досліджуваному підприємстві.

Результати дослідження

Оптимізація грошових потоків – це процес вибору найкращих форм їх організації на підприємстві з урахуванням умов та особливостей здійснення його господарської діяльності [1].

Основними цілями оптимізації грошових потоків підприємства є забезпечення:

- збалансованості обсягів позитивного і негативного грошових потоків;
- синхронності формування грошових потоків у часі;
- зростання чистого грошового потоку підприємства.

Основними об'єктами оптимізації є позитивний та негативний грошові потоки, залишок грошових активів, чистий грошовий потік [2]. В результаті дослідження було виявлено, що найважливішою передумовою здійснення оптимізації грошових потоків є вивчення факторів, що впливають на їх обсяги та характер формування у часі. Ці чинники ми поділили на зовнішні і внутрішні:

1. Зовнішні чинники:

- кон'юнктура товарного ринку;
- кон'юнктура фінансового ринку;
- система оподаткування підприємств;
- усталена практика кредитування постачальників і покупців продукції;
- система здійснення розрахункових операцій суб'єктів господарювання;
- доступність фінансового кредиту;
- можливість залучення коштів безоплатного цільового фінансування.

2. Внутрішні чинники:

- життєвий цикл підприємства;
- тривалість операційного циклу;

- сезонність виробництва та реалізації продукції;
- невідкладність інвестиційних програм;
- амортизаційна політика підприємства;
- коефіцієнт операційного левериджу;
- фінансовий менталітет власників і менеджерів підприємства [1].

На результати господарської діяльності підприємства негативний вплив роблять як дефіцитний, так і надлишковий грошові потоки. Так, за результатами аналізу грошових потоків ДП «Вінницяхліб» було виявлено, що негативні наслідки дефіцитного грошового потоку виявляються у зниженні ліквідності і рівня платоспроможності підприємства, зростанні простроченої кредиторської заборгованості постачальникам сировини і матеріалів, підвищенні частки простроченої заборгованості за отриманими фінансовими кредитами, затримці виплати заробітної плати (з відповідним зниженням рівня продуктивності праці персоналу), зростанні тривалості фінансового циклу, а в кінцевому рахунку – у зниженні рентабельності використання власного капіталу та активів підприємства.

На аналізованому підприємстві використовуються методи оптимізації дефіцитного грошового потоку залежно від характеру цієї дефіцитності – короткострокової або довгострокової:

I. Збалансованість дефіцитного грошового потоку в короткостроковому періоді досягається шляхом використання «Системи прискорення-уповільнення платіжного обороту». Суть цієї системи полягає в розробці на підприємстві організаційних заходів щодо прискорення залучення грошових коштів та уповільнення їх виплат.

Прискорення залучення грошових коштів у короткостроковому періоді може бути досягнуто за рахунок таких заходів:

- забезпечення часткової або повної передоплати за вироблену продукцію, що користується високим попитом на ринку;
- скорочення термінів надання товарного (комерційного) кредиту покупцям;
- прискорення інкасації простроченої дебіторської заборгованості;
- використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості - обліку векселів, факторингу, форфейтингу;
- прискорення інкасації платіжних документів покупців продукції (часу перебування їх в дорозі, в процесі реєстрації, в процесі зарахування грошей на розрахунковий рахунок тощо).

Уповільнення виплат коштів у короткостроковому періоді може бути досягнуто за рахунок таких заходів:

- використання флюта для уповільнення інкасації власних платіжних документів;
- збільшення за погодженням з постачальниками термінів надання підприємству товарного (комерційного) кредиту;
- заміни придбання довгострокових активів, що вимагають оновлення, на їх оренду (лізинг);
- реструктуризації портфеля отриманих фінансових кредитів шляхом переведення короткострокових їх видів у довгострокові [3].

II. Зростання обсягу позитивного грошового потоку в довгостроковому періоді може бути досягнуто за рахунок таких заходів:

- залучення стратегічних інвесторів з метою збільшення обсягу власного капіталу;
- додаткової емісії акцій;
- залучення довгострокових фінансових кредитів;
- продажу частини (чи всього обсягу) фінансових інструментів інвестування;
- продажу (або здачі в оренду) не використовуваних видів основних засобів.

Зниження обсягу негативного грошового потоку в довгостроковому періоді може бути досягнуто за рахунок таких заходів:

- скорочення обсягу і складу реальних інвестиційних програм;
- відмови від фінансового інвестування;
- зниження суми постійних витрат підприємства.

В системі оптимізації грошових потоків ДП «Вінницяхліб» важливе місце належить їхній збалансованості у часі. Це пов'язано з тим, що незбалансованість позитивного і негативного грошових потоків у часі створює для підприємства ряд фінансових проблем. Досвід показує, що результатом такої незбалансованості навіть при високому рівні формування чистого грошового потоку є низька ліквідність цього потоку (а відповідно і низький рівень абсолютної

платоспроможності підприємства) в окремі періоди часу. При досить високій тривалості таких періодів для підприємства виникає серйозна загроза банкрутства [4].

На аналізованому підприємстві в процесі оптимізації грошових потоків у часі використовуються два основні методи – вирівнювання і синхронізація.

Вирівнювання грошових потоків спрямовано на згладжування їхніх обсягів у розрізі окремих інтервалів розглянуто періоду часу. Цей метод оптимізації дозволяє усунути в певній мірі сезонні і циклічні розходження у формуванні грошових потоків (як позитивних, так і негативних), оптимізуючи паралельно середні залишки грошових коштів та підвищуючи рівень абсолютної ліквідності. Результати цього методу оптимізації грошових потоків у часі оцінюються за допомогою середньоквадратичного відхилення або коефіцієнта варіації, які в процесі оптимізації повинні знижуватися [2].

Синхронізація грошових потоків заснована на кореляції позитивного і негативного їх видів. У процесі синхронізації повинно бути забезпечено підвищення рівня кореляції між цими двома видами грошових потоків. Результати цього методу оптимізації грошових потоків у часі оцінюються за допомогою коефіцієнта кореляції, який у процесі оптимізації повинен прагнути до одиниці [1].

Заключним етапом оптимізації грошових потоків є забезпечення умов максимізації чистого грошового потоку підприємства. Зростання чистого грошового потоку забезпечує підвищення темпів економічного розвитку підприємства на принципах самофінансування, знижує залежність цього розвитку від зовнішніх джерел формування фінансових ресурсів, забезпечує приріст ринкової вартості підприємства..

Підвищення суми чистого грошового потоку підприємства може бути забезпечене за рахунок зниження суми постійних та рівня змінних витрат, здійснення ефективної податкової та цінової політики.

Для зниження рівня загальних витрат на ДТ «Вінницяхліб» пропонується нарощувати обсяги виробництва продукції, а останнє стає можливим за рахунок зміни тактики та перерозподілу позицій виробника у торгових мережах. З квітня 2015 року продукція ДП «Вінницяхліб» реалізовується у торгових мережах Києва, Харкова, Дніпропетровська та Одеси. Загалом це 15 найменувань кондитерської продукції в категоріях печиво, сушка, сухарі та пряники.

Вінницькі солодощі вже присутні у торгових мережах «Мегамаркет» та «Велика кишеня». В основному це продукція в демократичному ціновому діапазоні (до 20 грн.), але є і складно рецептурні сувенірні продукти, такі як «друковані» пряники з начинками. Фактично «Карпатський» та «Львівський» пряники замінили собою «тульські» вироби.

Перспективним для підприємства є вихід в інші області, в яких досі не представлені дані смаки популярної кондитерської продукції. Нами спрогнозовано на найближчі п'ять років збільшення виробництва кондитерської продукції в розмірі до 2% щороку. Тоді щорічне зростання виручки від реалізації ДТ «Вінницяхліб» заплановано в межах 2-3%.

Прогнозується, що економія на загальнопромислових та загальногосподарських витратах надасть можливість щорічно суттєво збільшувати суму чистого прибутку. За рахунок покращення результатів операційної діяльності планується щорічне збільшення чистого руху грошових коштів від операційної діяльності.

Висновки

Таким чином, на ДП «Вінницяхліб» в результаті збільшення виробництва хлібобулочних виробів буде збільшуватись сума надходжень від операційної діяльності. При цьому чистий рух грошових коштів від операційної діяльності набуде додатного значення. Тому в межах операційної діяльності розроблені пропозиції щодо оптимізації грошових потоків ДП «Вінницяхліб» є обґрунтованими і матимуть економічний ефект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Калина А. В. Сучасний економічний аналіз і прогнозування : навч. посібник / А. В. Калина, М. І. Конєва, В. О. Яценко. – К. : МАУП, 2009. - 272 с.
2. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посібник / О. Я. Базилінська. – 2-ге вид. – К. : ЦУЛ, 2011. – 328 с.

3. Воронко О. С. Економічний аналіз : навч. посібник / О. С. Воронко, Н. П. Штепа. – Львів : “Новий Світ – 2000”, 2012. – 279 с.

4. Шварц І. В. Адаптація українського законодавства до світових тенденцій регулювання банкрутства [Текст] / І. В. Шварц, О. В. Безсмертна, Н. М. Тарасюк // Вісник Сумського державного університету. Серія "Економіка". – 2015. – Т. 2, № 1. – С. 109-118.

Горбова Юлія Юрївна, студентка групи 2М-14, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail : g_yulia_07@mail.ru

Науковий керівник: **Безсмертна Оксана Владиславівна**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підготовки менеджерів, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail : okcana0709@yandex.ru

Yulia Y. Gorbova – Department of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail : g_yulia_07@mail.ru

Supervisor: **Oksana V. Bezsmertna**, Cand. Sc (Eng), Assistant Professor of Managers Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail : okcana0709@yandex.ru